

בש"פ 4803/18 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 4803/18

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' סגן הנשיא מ' דרורי) מיום 19.6.2018 במ"ת 11292-05-18

תאריך הישיבה: ח' בתמוז התשע"ח (21.06.2018)

בשם העוררת: עו"ד סיגל בלום

בשם המשיב: עו"ד יפית וייסבוך

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' סגן הנשיא מ' דרורי) מיום 19.6.2018 במ"ת 11292-05-18, במסגרתה הורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

1. ביום 6.5.2018 הוגש נגד המשיב כתב אישום המייחס לו עבירות מין במשפחה בשלושה אישומים. על פי עובדות האישום הראשון, במהלך השנים 2006 עד 2011 נהג המשיב להגיע למיטתה של בתו פ', ילידת שנת 1993, ולבצע בה מעשים מגונים במספר הזדמנויות רב ובתדירות של פעמיים עד שלוש פעמים בשבוע. על פי עובדות האישום השני, במהלך השנים 2008 עד 2014 נהג המשיב להגיע במספר הזדמנויות רב למיטתה של ב בתו ח', ילידת שנת 2000, ולבצע בה מעשים מגונים, מעשה סדום ואינוס. על פי עובדות האישום השלישי, במהלך השנים 2014 ועד 2015 נהג המשיב להגיע למיטתה של בתו ש', ילידת שנת 2006, ולבצע בה במספר הזדמנויות מעשים מגונים. בגין המעשים המתוארים, המשיב הואשם, בין היתר, בעבירות של מעשים מגונים בקטינה בת משפחה שטרם מלאו לה 16 שנה שלא בהסכמה; אינוס קטינה שהיא בת משפחה שטרם מלאו לה 16 שנה שלא בהסכמתה החופשית; מעשה סדום בקטינה שהיא בת משפחה שטרם מלאו לה 16 שנה שלא בהסכמתה החופשית.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה העוררת בקשה למעצר המשיב עד תום ההליכים נגדו. נטען בבקשה כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות למשיב, כי קיים יסוד סביר לחשש שהמשיב יסכן את ביטחון הציבור וכי אין בנמצא חלופת מעצר הולמת. ביום 6.5.2018 קיים בית המשפט המחוזי דיון בעניינו של המשיב, במסגרתו הסכימה באת-כוחו כי קיימות ראיות לכאורה נגדו ועילת מעצר. יחד עם זאת, באת-כוח המשיב ביקשה מבית המשפט לאפשר לה ללמוד את התיק ולטעון לחלופת מעצר בישיבה אחרת. בית המשפט קיבל בקשה זו, קבע מועד לדיון בחלופת מעצר, והורה לשירות המבחן להכין תסקיר בעניינו של המשיב. ביום 23.5.2018 הוגש תסקיר כאמור. תסקיר שירות המבחן הציג תמונת מצב לא פשוטה של המשפחה, בה האם נמצאת בהליכי עיוורון ואף המתלוננת השנייה נמצאת בעיוורון כמעט מלא. כמו כן, שירות המבחן העריך כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות מינית עוברת חוק מצדו של המשיב, וכי באותה שעה היה קיים חשש לשיבוש הליכי משפט בדמות הפעלת לחץ על המתלוננות, חשש אשר יגבר אם הוא ישוחרר לחלופת מעצר. עוד צוין בתסקיר כי למפקחים שהוצעו על ידי המשיב אין היכרות עמו וכי המפקח העיקרי שהוצע אינו מתאים לשמש בתפקיד זה. נוכח האמור המליץ שירות המבחן על מעצר המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

3. ביום 24.5.2018 התקיים דיון לפני בית המשפט המחוזי, במסגרתו נשמעו טיעוני הצדדים ונחקרו המפקחים המוצעים. במהלך הדיון הועלתה אפשרות על ידי בית המשפט שהמשיב ישוחרר לחלופת מעצר לאחר שהמתלוננות יעידו, כאשר ניתן להניח כי הדבר יעשה בזמן הקרוב. זאת, בשל נוהל נשיאת בית המשפט העליון, על פיו יש להעיד קטין שהוא נפגע עבירה בתוך פרק זמן מסוים מיום הגשת כתב האישום, אשר הוגש במקרה זה ביום 6.5.2018. באת-כוח המשיב השיבה לאפשרות זו כי הנוהל המוזכר חל על קטינים בלבד, בעוד שבעניינו שתי המתלוננות הראשונות אינן עוד קטינות, והשלישית לא תעיד כלל בהתאם להחלטת חוקרת ילדים. בסיום הדיון, לאחר ששקל את טענות הצדדים ואת מכלול נסיבות העניין, קבע בית המשפט כי לא היה ביכולתו ליתן בעת ההיא החלטה סופית בעניין שחרור המשיב לחלופת מעצר, בפרט לנוכח העובדה שהמתלוננות טרם העידו. על כן, בית המשפט קבע דיון נוסף בחלוף כחודש ימים, תוך שביקש כי בתקופת הביניים המותב הדן בתיק העיקרי יקיים דיונים לשמיעת עדויותיהן של המתלוננות.

4. ביום 19.6.2018 התקיים דיון נוסף לפני בית המשפט המחוזי, במסגרתו התברר כי המתלוננות טרם מסרו את עדותן, וכי עדותה של המתלוננת הראשונה תישמע רק במהלך חודש ספטמבר. לנוכח האמור הורה בית המשפט לצדדים לטעון לעניין חלופת מעצר בפיקוח אלקטרוני. במסגרת זו התברר כי המקום המוצע לשהייתו של המשיב בפיקוח אלקטרוני - ביישוב מירון - מצוי בקרבה של כ-10 קילומטרים ממקום מגוריה של המתלוננת פ' בצפת. חרף זאת, לאחר שמיעת הטענות ולאחר ששקל בשנית את הדברים, הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב בפיקוח

אלקטרוני במקום המוצע. בית המשפט ציין כי על אף הקרבה הפיזית של המקום המוצע למקום מגוריה של המתלוננת פ', לא נשקפת לה סכנה. עוד נקבע כי התרשמותו של שירות המבחן כי שהיית המשיב בפיקוח אלקטרוני תוביל לשיבוש מהלכי משפט וללחץ על המתלוננת "אינה מבוססת על שיחות עם הבנות אלא משקפות גישה כללית", ולמתלוננת עצמן אין כלל התנגדות לשחרור המשיב לחלופת מעצר. על החלטה זו הוגש הערר שלפני.

טענות הצדדים

5. לטענת העוררת, שגה בית המשפט המחוזי בעת שהורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני. העבירות החמורות המיוחסות למשיב בכתב האישום והתוכן השלילי של תסקיר שירות המבחן מצביעים על מסוכנות רבה שלא ניתן להפיגה באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני או חלופת מעצר. כמו כן, החשש לשיבוש הליכי משפט איננו רק חשש מובנה להליכים של עבירות מין בתוך המשפחה, אלא גם קונקרטי בעניינו. מתסקיר שירות המבחן עולה כי גורמי הרווחה דווחו על פניות שונות למתלוננות ועל ניסיונות להפעלת לחצים עליהן בנוגע לפנייתן לרשויות ולעדויות הצפויה בבית המשפט. לפיכך, לטענת העוררת יש להורות על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריה עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

6. מנגד, בדיון שהתקיים לפני סמך בא-כוח המשיב את ידיו על החלטת בית המשפט המחוזי. לדידו, אין להתעלם מהחלטתו הנוספת של בית המשפט מיום 24.5.2018, ויש לקרוא את שתי ההחלטות יחד כמקשה אחת. ההחלטה מיום 19.6.2018 ניתנה לאחר שקוימו שני דיונים ארוכים בעניינו של המשיב; לאחר קבלת תסקיר שירות מבחן; לאחר שהמפקחים המוצעים נחקרו על ידי הצדדים ונבחנו על ידי בית המשפט; לאחר שהדיון בבקשת מעצרו של המשיב נדחה בחודש על מנת לאפשר חקירת המתלוננות, וזאת בעקבות טענות לפיהן יש למנוע את שחרור המשיב גם בשל העובדה שהמתלוננות טרם העידו; לאחר שנדרש גם לטענות שהועלו בשלב מאוחר יותר, בהן קרבתה של חלופת המעצר למקום מגוריה של המתלוננת; לאחר שהתייחס לכל הטענות שהועלו על ידי העוררת ולכל הנימוקים שצוינו בתסקיר שירות המבחן.

7. שנית, נטען כי על אף ההסכמה לקיומן של ראיות לכאורה, עוצמתן של הראיות חלשה מאוד, וכך גם עולה מהחלטתו של בית המשפט. שלישית, בתסקיר שירות המבחן נפלו טעויות רבות, כשהעיקרית שבהן היא העובדה ששירות המבחן לא שוחח עם המתלוננות או עם המפקחים המוצעים, והמסקנות שהסיק נשענו אך ורק על שיחה עם אשתו של המשיב. ברם, אשת המשיב מסוכסכת עמו, היא עצמה התלוננה בעבר במשטרה כי המשיב אנס אותה אך חזרה בה מתלוננתה והוא לא הועמד לדין, והיא זו שהסיטה את הבנות נגדו. מכל מקום, תסקיר שירות המבחן אינו חזות הכל, ובית המשפט אינו חייב להסתמך עליו. כן נטען כי עדותן של המתלוננות צפויה להישמע רק בעוד מספר חודשים, וגם מן הטעם הזה מוצדקת העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני מבלי להמתין עד אחרי עדותן. לבסוף צוין כי אין כל ראייה לשיבוש הליכי משפט מטעמו של המשיב.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בערר ולאחר שמיעת טיעוני הצדדים בדיון שהתקיים לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל.

9. מושכלות יסוד הן כי בית המשפט יורה על מעצרו של נאשם עד תום ההליכים נגדו בהתקיים שלושה תנאים:

עמוד 3

קיומן של ראיות לכאורה; קיומה של עילת מעצר; היעדר אפשרות להגשים את תכלית המעצר בדרך של חלופת מעצר (ראו גם: בש"פ 590/18 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (25.1.2018) (להלן: בש"פ 590/18); בש"פ 9700/17 אלחלים נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (10.1.2018)). עיקר הדיון בענייננו התמקד בתנאי השלישי, היינו בשאלה אם ניתן להגשים את תכלית המעצר בדרך של חלופת מעצר, וביתר פירוט, האם יש בכוחו של מעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב ואת החשש לשיבוש ההליכים על ידו.

10. בנסיבות העניין, לדעתי קשה לקבוע כי יש במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין את מסוכנותו של המשיב. מלבד העובדה שעבירות מסוג העבירות המיוחסות למשיב מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(ג)(א)(1)(ג)(5) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (וראו למשל: בש"פ 1129/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (14.2.2017) (להלן: בש"פ 1129/17)), העבירות המיוחסות למשיב חמורות ביותר. על פי המיוחס למשיב בכתב האישום, המשיב, על אף היותו אביהן של המתלוננות אשר היה אמור לשמש להן מקור לביטחון ולמשענת בתוך ביתן, ניצל את בנותיו פעם אחר פעם. מעשים חמורים אלה מצביעים על מסוכנות רבה הנשקפת ממנו. בנוסף, אין במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי להפיג את החשש לשיבוש הליכים על ידו. במקרים של עבירות מין בתוך המשפחה אף קיים חשש אינהרנטי לשיבוש הליכים (בש"פ 590/18, פסקה 11; בש"פ 1129/17, פסקה 33), ובענייננו קיים גם חשש קונקרטי לשיבוש הליכים, נוכח המידע לפיו מופעל לחץ רב על המתלוננות באמצעים שונים לבטל את תלונתן. מה גם, המקום המיועד לשהייתו של המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני קרוב עד מאוד לביתה של אחת המתלוננות.

11. ועוד, שירות המבחן העריך כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות מינית עוברת חוק מצד המשיב, כי אישיותו בלתי בשלה ונראה שלמד לתעל תחושות זעם ותסכול באמצעות ניתובם ליחסים מינים מעוותים, וכי מתעורר חשש שאם ישהה בחלופת מעצר הוא יהווה סיכון, ולא רק לבני משפחתו.

12. לאחר שגם נבחנו דברי אם המתלוננות, והמפקחים המוצעים אשר נמצא כי אינם מתאימים לשמש בתפקיד, שירות המבחן הביע עמדה נחרצת כי בשלב זה אין ביכולתו להמליץ על העברת המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני. כידוע, הגם שבית המשפט אינו מחויב לאמץ את המלצותיו של שירות המבחן, סטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה במקרים חריגים בלבד, בהם קיימים טעמים כבדי משקל לכך (בש"פ 4860/18 אלקיעאן נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (24.6.2018); בש"פ 4464/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (13.6.2018); בש"פ 9487/17 מדינת ישראל נ' עסאלה, פסקה 17 (7.12.2017)). בענייננו, התסקיר מתבסס בין היתר על הערכת הסיכון הנשקפת מהמשיב, על בחינת דפוסי אישיותו ועל מכלול התמונה כולה, ואני מתקשה לקבל את עמדת בית המשפט המחוזי כי התרשמות שירות המבחן במקרה זה הינה בגדר התרשמות כללית בלבד. בנסיבות המקרה ונוכח המצב המורכב אליו נקלעו המתלוננות, גם אינני סבור כי יש ליתן משקל לעמדת המתלוננות, אותה הביעה האם בפני שירות המבחן, כי המתלוננות אינן מתנגדות לשחרור המשיב.

13. אף יש ליתן משקל לכך שטרם נשמעה עדותן של המתלוננות. אכן, מועד קביעת העדויות נדחה וצפוי להסתיים רק בעוד מספר חודשים, אך בעת הזו אין לדעתי די בשיקול זה כדי לגבור על המסוכנות הנשקפת מהמשיב ועל החשש לשיבוש הליכים על ידו. יצוין כי בנסיבות מסוימות, החשש לשיבוש הליכי משפט אינו מתאיין גם כאשר מתלוננת סיימה למסור את עדותה בבית משפט (ראו למשל: בש"פ 1706/15 פלוני נ' מדינת ישראל (15.3.2015)). ודי להזכיר כי במקרה זה, כפי שגם עולה מהתסקיר, גורמים שונים מפעילים לחץ על המתלוננות לסגת בהן מתלוננתן.

14. יצוין כי בדיון לפני טען בא-כוח המשיב לחולשת הראיות, המצדיקה לשיטתו אף היא, השמת המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני. ברם, בתחילת ההליך לפני בית המשפט המחוזי, בדיון שנערך לפניו ביום 6.5.2018, הסכימה באת-כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה בעניינו, תוך שביקשה הותרת הפתח לאפשר לה לבחון את חומר הראיות ולטעון לכרסום בו. על בסיס הסכמה זו גם ניתנו ההחלטות בעניינו של המשיב. במהלך הדיונים לפני בית המשפט המחוזי נטען בשולי הטענות כי חולשת הראיות מצדיקה אף היא השמת המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני, אך בית המשפט המחוזי לא נדרש לכך, ובמוקד ההחלטה נבחנה מסוכנותו של המשיב כמו גם קצב התקדמות ההליך העיקרי בעניינו של המשיב. בנסיבות אלה, לא מצאתי כי זה המקום לדון בחולשה הנטענת בעוצמת החומר הראיתי.

15. נוכח כל האמור, אני מורה על קבלת הערר באופן שבו החלטת בית המשפט המחוזי מבוטלת, והמשיב ימשיך לשהות במעצר מאחורי סורג ובריח עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

ניתנה היום, י"ג בתמוז התשע"ח (26.6.2018).

ש ו פ ט